

Bakalaureusetöö kirjutamise ja kaitsmise juhend antiikkeelte- ja kultuuride erialal

I. Antiikkeelte ja -kultuuride õppekava (nominaalaeg 3 aastat) bakalaureusetöö on viimase semestri lõpuks üliõpilase poolt esitatav lühiuurimus, mis võib käsitleda antiikkeelte, -kirjanduse ja kultuuriloo probleeme, aga ka kesk- või uusajal ladina või kreeka keeles kirjutatud teoseid/autoreid. Bakalaureusetöö ja bakalaureuseseminari keeleeksamite eest saadavate ainepunktide arv kokku on 6 EAP.

Bakalaureusetöö on objektiivne ja allikakriitiline lühiuurimus, mis eeldab erapooletut suhtumist käsitletavasse materjali, erinevate ideede ja seisukohtade kõrvutamist, nende argumenteeritud analüüsi, olemasolevate väidete õigsuse/vääruse tõestamist, uute väidete esitamist. Uurimistöö eeldab uudsust, mis võib ilmnedu uute faktide esitamises, uute seoste leidmises varem uuritud nähtuste vahel või nende täpsemas piiritlemises, probleemiasetuse, käsitlusaspekti või meetodika uudsuses, nii et tulemuseks on uudne tõlgendus või üldistus. Uurimistöö ei tohi koosneda ainult refereerivast ega deskriptiivsest osast, vaid peab sisaldama iseseisvat analüüsi või võrdlust ja selle põhjal tehtud iseseisvat järeldust. Seejuures peab töö alguses olema selgelt määratletud, milles seisneb autori originaalsus.

Bakalaureusetöö võib sisaldada ka mingi antiikautori või hilisema kreeka või ladina keeles kirjutanud autori teose editsiooni ja/või tõlget ja kommentaari koos teoreetilise ja/või kultuurilise raamistikuga. Bakalaureusetöös eeldatakse kreeka ja ladina keeles esitatud tekstinäidete tõlkimist (v.a kui töö olemus ja sisu seda ei nõua). Tegemist võib olla ka praktilisema kallakuga tööga, millel on olemas uurimuslik aspekt ja konkreetne väljund. Sellisel juhul esitatakse tehtud töö kirjeldus, ülevaade töö teoreetilisest taustast, meetodist ja tööprotsessist ning resultaatid (võimaluse korral ka resultaat ise või selle dokumenteeritud ülevaade, nt valminud tõlge, näituse fotod jne).

II. Teema valik ja küsimuseasetus peaksid teadlikult olema suunatud uute seisukohtade genereerimisele, samas on töö maht väike, seetõttu on teema valimisel väga oluline konsulteerida juhendava õppejõuga. Teema kohta peaks leiduma ja kättesaadav olema piisavalt kirjandust, samuti peaksid kasutatavad meetodid olema üliõpilasele jõukohased. Interdistsiplinaarsete teemade korral, mis küll eelkõige võimaldavad uuenduslikkust, on eelduseks piisav interdistsiplinaarne ettevalmistus. Eriti interdistsiplinaarsete teemade puhul võib probleemiks olla teema liigne ulatus, seega peaks juhendaja aitama materjali piiritleda. Sellisel juhul võiks üliõpilasel olla teiselt erialalt kaasjuhendaja. Praktilisema kallakuga uurimistöö puhul tuleb arvestada, et konkreetse praktilise väärtusega väljundini jõudmiseks oleks sobivalt arvestatud töö mahu ja ajaga.

Juhendajaga kokku lepitud teema tuleb teatada bakalaureuseseminaris ja kinnitatakse osakonna poolt (juhendaja määratakse hiljemalt kuus kuud enne kaitsmist, vt punkt VI.3).

III. Bakalaureusetöö maht, esitamine ja vormistamine.

1) Klassikalise filoloogia alase bakalaureusetöö maht A4-formaadis paberil ning arvutikirjas (tingimusi vt allpool) on orienteeruvalt 20–40 lehekülge (ca. 36 000–72 000 tähemärki, v.a tiitelleht, sisukord, kasutatud kirjanduse loetelu jne, arvestamata lisasid). Töö võib olla ka pikem, kui töö iseloom seda nõuab.

2) Bakalaureusetöö tuleb esitada kõigepealt eelkaitsmiseks, mis toimub reeglina kuu aega enne kaitsmist ja mille kuupäev tehakse teatavaks hiljemalt kevadesemestri alguseks. Lõppkaitsmiseks tuleb töö esitada pdf-failina hiljemalt nädal aega enne kaitsmise kuupäeva.

Soovitavalt tuleb töö esitada ka köidetuna ühes eksemplaris paberil, säilitamiseks maailma keelte ja kultuuride instituudi raamatukogus.

3) Bakalaureusetöö peab olema vormistatud vastavalt vormistusjuhendile, mis on leitav klassikalise filoloogia osakonna kodulehel ja õppeinfosüsteemis. Bakalaureusetöö kirjutatakse uurimistööle kohases, grammatiliselt ja ortograafiliselt korrektses keeles. Töö lõpliku variandi keelilise ja vormilise korrektsuse eest vastutab üliõpilane.

IV. Bakalaureusetöö ülesehitus ja temaatika

1) Bakalaureusetöö ülesehitus võib olla uurimisülesannetest ja töö eesmärgist sõltuvalt üsna mitmesugune, kindlasti eeldatakse selles järgmisi osi: tiitelleht, sisukord, lühendite selgitus (kui on kasutatud), sissejuhatus, peatükid ja alapeatükid, kokkuvõte, kasutatud kirjanduse nimestik (bibliograafia), võõrkeelne lühikokkuvõte tööst. Soovi korral võib lisada eessõna, registrid (viidatud tekstikohad, isikunimed jms) ning lisa(d).

2) Bakalaureusetöö pealkiri (ja vajadusel sellele lisatud alapealkiri) peab andma ülevaate töö teemast ja/või (kesksest) meetodilisest põhimõttest. Näited:

a) Vagadus ja jumalakartlikkus Platoni dialoogis *Euthyphron*.

b) Jambiline trimeeter atika komöödias: võrdlev-statistiline analüüs.

3) Bakalaureusetöö sissejuhatavas osas (Sissejuhatuses):

a) põhjendatakse teema valikut;

b) vajaduse korral piiritletakse teema täpsemalt;

c) antakse ülevaade probleemide senistest käsitlustest, suhestatakse oma töö eelneva uurimistööga;

d) sõnastatakse töö eesmärk ja püstitatakse probleemid/küsimused, millele töös otsitakse vastust;

e) selgitatakse uurimismetoodikat;

f) piiritletakse uuritav materjal (töö alus) ja põhjendatakse materjalivalikut; samuti võib siin täpsustada, milliseid allikväljaandeid kasutatakse, kui tegemist on põhiliselt ühe või kahe allikaga; kui tegemist on korpusepõhise uurimusega, siis tuleb selgitada, milline on see näidete korpus, mida kasutatakse.

g) tutvustatakse töö ülesehitust;

h) juhitakse tähelepanu muudele töö iseärasustele (nt viitesüsteemi eripäradele, töö koostamisel esinenud raskustele vms).

Üksikasjalise hierarhilise liigenduse puudumise korral ei kuulu sissejuhatus harilikult peatükkide numeratsiooni alla. Sissejuhatus ei tohiks moodustada rohkem kui 10% töö mahust, mis tähendab, et eelpoolloetletud sissejuhatuse alaosa tuleb kirjutada võimalikult ökonoomselt ja konkreetselt (sissejuhatus ei eelda liigset süvenemist ühessegi nimetatud alaossa). Et sissejuhatus teemakäsitlusega paremini haakuks, korrigeeritakse see tavaliselt töö lõppjärgus. Kui uurimistöö meetod, uurimiskorpuse kirjeldus või teema uurimisalase tausta selgitamine nõuab pikemat süvenemist, võib see moodustada töö 1. peatüki.

4) Töö põhiosa jaguneb vastavalt uurija eesmärgile peatükkideks ja alapeatükkideks. Peatükid peavad olema loogilises järgnevuses ja sõltuvuses.

5) Bakalaureusetöö uurimismaterjaliks võib olla kas antiik-, kesk- või (vara)uusaegne kreeka või ladina keeles kirjutatud autoritekst, anonüümne teos tervikuna või katketena või nende kogum (tekstikorpus), aga ka pildiline materjal (nt kunstiajalooliste teemade puhul). Uurimus võib käsitleda ka antiigi retseptiooni. Bakalaureusetöö osaks võib olla ka nt mõne antiikautori teksti kommenteeritud tõlge, tekstieditsioon, aga ka igasugune visuaalselt või auditiivselt antiiktekstil, -kultuuril või -ajalool põhinev objekt. Praktilisema väljundiga uurimistööde kirjalik osa võib sisaldada ka tööprotsessi kirjeldust ja eneserefleksiooni.

6) Kokkuvõttes tuleb esitada oma töö lõppjärelendus(ed) ja -tulemused, vastates sissejuhatuses esitatud küsimus(te)le või püstitatud eesmärgile/eesmärkidele. Kui sissejuhatuses olid püstitatud konkreetset küsimused/eesmärgid, võib kokkuvõtte liigendada vastavalt küsimuste arvule. Ka ühese vastuse mitteleidmine on järelendusena oluline. Kokkuvõttes tuleb ära tuua ka need alljäreldused, mida mainiti peatükkide lõpus. Kokkuvõttes ei esitata seisukohti, mida varasemates peatükkides pole käsitletud. Samuti tuleks vältida tsitaate ja teiste uurijate seisukohtade kordamist ning uusi näiteid. Kokkuvõtte lõpus võib sõnastada antud tööst tulenevaid võimalikke uurimissihte edaspidiseks. Kokkuvõtte (ning kõik sellele järgnevad osad, nagu sissejuhatuski) ei kuulu tavaliselt jooksva peatükkide numeratsiooni alla.

7) Kasutatud kirjanduse nimestik vormistatakse vastavalt töös kasutatud viitamissüsteemile. Täpsemad juhised on leitavad vormistusjuhendis, mis on kättesaadav klassikalise filoloogia osakonna kodulehel ja õppeinfosüsteemis.

V. Tööde kaitsmine ja hindamiskriteeriumid. Bakalaureusetöö peab olema esitatud osakonda kindlaksmääratud ajaks, et saaks töö registreerida, määrata retsensendi (või interdistsiplinaarse teema puhul retsensendid) ning anda töö neile läbivaatamiseks. Kaitsmiskomisjoni koosolekul otsustatakse töö kaitsmisele lubamine ning määratakse õppejõust retsensent. Töö tuleb esitada pdf-failina, soovitatavalt ka üks eksemplar paberil. Ühtki tööd ei tohi lubada kaitsmisele tingimuslikult. Retsensent on kohustatud esitama retsenseeritavale kirjalikult retsensiooni olulisemad punktid hiljemalt kaitsmisele eelneval tööpäeval.

Kaitsmisele esitatud bakalaureusetöö juurde kuuluvad järgmised osad: a) bakalaureusetöö lõpus eraldi dokumendina lihtlitsents, millega autor annab ülikoolile loa bakalaureusetöö reprodutseerimiseks töö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil ning töö elektroonseks avaldamiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, b) töö autori allkirjaga kinnitus, et töö on kirjutatud iseseisvalt ja akadeemilise kirjutamise reeglite kohaselt; c) annotatsioon lõputööga samas keeles pikkusega kuni 100 sõna ja 3–5 märksõna.

Bakalaureusetööde kaitsmine seisneb:

- üliõpilase lühietteandes (u 10–15 minutit), milles ta valgustab põhiprobleeme ja saadud tulemusi;
- retsensendi/retsensentide suulises retsensioonis (mille kirjalik variant tuleb pärast kaitsmist allkirjastatuna esitada osakonnale);
- üliõpilase vastustes retsensendi/retsensentide ja teiste kaitsmisel viibivate isikute küsimustele;
- vajadusel ka töö juhendaja lühikeses sõnavõtus.

Töö hinne määratakse kaitsmiskomisjoni poolt konsensuse alusel, arvestades retsensendi/retsensentide ettepanekuid. Töö täpsemad hindamiskriteeriumid on leitavad õppeinfosüsteemi kaudu, seejuures võetakse arvesse:

- kuivõrd selge ja aktuaalne on probleemiasetus, kas töö meetod on sobilik valitud teema avamiseks ja uurimisülesande lahendamiseks;

- kas bakalaureusetöoks ettenähtud töö hulk peegeldub selle valmiskujus;
- kas ja kuivõrd käsitleb autor uudseid aspekte, kuivõrd hästi on see töös esile toodud;
- kas tehtud järeldused on paikapidavad ning originaalsed;
- kas töö ülesehitus ja peatükkide seostatus on loogiline ning vastab esitatud probleemile;
- kas töö vormistus vastab juhendis ettenähtule; milline on töö keeleline, sh ortograafiline, grammatiline ja terminoloogiline tase;
- kuivõrd on lõputöö koostajal olemas ülevaade temale vastavast kirjandusest ja kuivõrd see kajastub töös, kas kasutatud allikad on relevantset ning kas on välditud liigset referatiivsust;
- kuivõrd hästi suudab autor kaitsmisel töös esitatud seisukohti kaitsta ja kui arusaadavalt vastata esitatud küsimustele.

Pärast kaitsmist säilitatakse paberkandjal lõputöö (mis on soovitatav 1 eksemplaris esitada) maailma keelte ja kultuuride instituudi raamatukogus ning pdf-fail TÜ raamatukogu repositooriumis. Kui töö elektroonne avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse vm salastatud teabe tõttu võimalik, esitab autor õppeprodekaanile enne töö kaitsmisele esitamist põhjendatud taotluse töö avaldamisele piirangute kehtestamiseks.

VI. Tööde juhendamine

1) Bakalaureusetöö juhendajaks võib olla kõrgkooli õppejõud, teadlane või kõrgharidusega spetsialist teemaga seotud valdkonnas. Juhendajaid võib olla mitu, sel juhul on üks põhijuhendaja ja teine kaasjuhendaja. Kui juhendaja on väljastpoolt Tartu Ülikooli, määratakse tööle kaasjuhendaja.

2) Juhendaja kinnitatakse igale seminariregisteerunud üliõpilasele. Vajalik on eelnev juhendaja ja üliõpilase omavaheline kokkulepe (juhendaja suuline nõusolek).

3) Instituudi direktor määrab oma korraldusega bakalaureusetöö juhendaja lõplikult hiljemalt kuus kuud enne eeldatavat kaitsmist. Kui tegemist on mitme autori ühistööga, siis esitab juhendaja instituudi direktorile taotluse, milles näitab, kuidas tagatakse õpiväljundite täitmine kõigi autorite puhul ning milles konkreetselt seisneb erinevate autorite individuaalne panus. Mitme autori ühistöö korral peavad olema kõik autorid samal õppeastmel ning kaitsma töö ühiselt.

4) Juhendaja ülesandeks on:

- a) abistada üliõpilast teema valikul ja formuleerimisel;
- b) konsulteerida üliõpilast meetodilistes küsimustes;
- c) nõuda üliõpilaselt töö esitamist tähtaegselt ja vastavalt bakalaureusetöö vormistamise eeskirjadele;
- d) tasemele mittevastava töö korral juhtida eelkaitsmisel sellele komisjoni tähelepanu ja tõstatada kaitsmisele lubamise küsimus;
- e) koostada bakalaureusetööle juhendaja arvamus töö teostamise käigu ja töö taseme kohta koos omapoolse hinde andmisega Tartu Ülikoolis kasutatava hindamissüsteemi järgi, juhul kui juhendaja ei saa viibida töö kaitsmisel.

